

ЛИТОВСКИЙ ВѢСТНИКЪ.

ОФИЦИАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА.

№

27 і 28.

KURYER LITEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Пятница. 8-го Апрѣля — 1838 — Wilno. Piątek. 8-го Kwietnia.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Вильна, 7-го Апрѣля.

По Высочайшему Его Императорскаго Величества Указу, данному Правительствующему Сенату, въ 13 день минувшаго Марта, Господинъ Виленскій Гражданскій Губернаторъ Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ и Кавалеръ *Бантышъ-Каменскій*, согласно прошенію его, Всемилостивѣйше уволенъ отъ настоящей должности, съ причисленіемъ къ Министерству Внутреннихъ Дѣлъ, и передалъ 27 Марта управленіе Губерніею Предсѣдателю Палаты Уголовнаго Суда Коллежскому Совѣтнику *Калкату*.

— Ковенскій Уездный Предводитель Дворянства Камеръ-Юнкеръ 10-го класса Графъ *Тышкевичъ*, за отлично-усердную службу и труды, Всемилостивѣйше пожалованъ въ слѣдующій Чинъ.

— 17-го ч. минувшаго Февраля, Господинъ Министръ Внутреннихъ Дѣлъ, опредѣлилъ Чиновникомъ особыхъ порученій, при Г. Виленскомъ Гражданскомъ Губернаторѣ, Коллежскаго Регистратора Александра *Плышевскаго*. (*Вил. Губ. Вѣд.*)

Санктпетербургъ, 26-го Марта.

Высочайшій Рескриптъ, данный на имя Г. Генералъ-Адъютанта Генерала отъ Кавалеріи Князя *Трубецкаго*.

Князь Василій Сергѣевичъ! Учредивъ подъ главнымъ начальствомъ вашимъ особый временный Комитетъ для разбора и призванія нищихъ и для изысканія средствъ къ уменьшенію нищенства въ С. Петербургѣ, Я съ удовольствіемъ усмотрѣлъ изъ представленнаго Мнѣ Министромъ Внутреннихъ Дѣлъ донесенія, что Комитетъ сей, открывъ дѣйствія свои въ Ноябрь минувшаго года, собственнымъ иждивеніемъ своихъ Членовъ, учредилъ особое заведеніе, въ которомъ присылаемые въ Комитетъ нищіе, впредь до распредѣленія ихъ, могутъ находить пріютъ и пристанище. Въ постоянномъ попеченіи о благѣ общему, желая способствовать дѣйствіямъ означеннаго Комитета, Я повелѣлъ отпускать въ распоряженіе онаго, для подкрѣпленія его способовъ, ежегодно по десяти тысячъ рублей изъ Государственнаго Казначейства, а устроенное Комитетомъ заведеніе пріемлю подъ особое Мое покровительство.

Пребываю къ вамъ благосклоннымъ.

На подлинномъ Собственною Его Императорскаго Величества рукою подписано:

Въ Санктпетербургѣ.
18-го Марта, 1838 года.

НИКОЛАЙ.

— Состоящій въ должности Иркутскаго Гражданскаго Губернатора, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ *Евсеевъ*, по его прошенію, за разстроеннымъ здоровьемъ, уволенъ отъ службы, при чемъ Всемилостивѣйше повелѣно (11 Марта) быть въ должности Иркутскаго Гражданскаго Губернатора Дѣйствительному Статскому Совѣтнику *Левшину*.

— Духовному Члену Евангелическо-Лютеранской Генеральной Консисторіи, Пробысту *Пауфлеру*, (13 Марта) Всемилостивѣйше повелѣно быть Генераль-Суперъ-Интендентомъ С. Петербургскаго Консисто-

WIAOMOŚCI KRAJOWE.

Wilno, 7-го Kwietnia.

Podług Najwyższego Jego Cesarskiej Mości Ukazu, danego Rządzącemu Senatowi, w dniu 15 - m zeszłego Marca, Pan Wileński Cywilny Gubernator, Rzeczywisty Radzca Stanu i Kawaler *Bantysz - Kamiński*, zgodnie z jego prośbą, Najłaskawiej uwolniony od teraźniejszego obowiązku, z przyłączeniem do Ministerium Spraw Wewnętrznych, i 27-go Marca zdał zarząd Gubernii Prezydentowi Izby Sądu Kryminalnego, Radzcy Kollegialnemu *Kalkatinowi*.

— Kowieński Powiatowy Marszałek Dworzanstwa, Kamer-Junker 10-ej klasy Hrabia *Tyszkiewicz*, za odznaczającą się gorliwością służbę i prace, Najłaskawiej podniesiony do rangi następnej.

— Dnia 17 zeszłego Lutego, Pan Minister Spraw Wewnętrznych, przeznaczył na urzędnika do szczególnych poleceń, przy Panu Wileńskim Cywilnym Gubernatorze, Kollegialnego Registratora Alexandra *Płysewskiego*. (*Wil. Gub. Gaz.*)

Sankt-Petersburg, 26-go Marca.

Najwyższy Ryskrypt, do P. Jenerał - Adjutanta Jenerała Kawaleryi Xięcia *Trubeckiego*.

Xięże Bazyli Sergiejewicz! Ustanowiwszy pod głównem waszém uaczelnictwem osobny Komitet czasowy dla rozgatkowania i opatrzenia żebraków i dla obmyślenia środków do umniejszenia żebractwa w S. Petersburgu, z zadowoleniem dostrzegłem z przedstawionego Mnie przez Ministra Spraw Wewnętrznych doniesienia, że Komitet ten, rozpoczynając swe działania w Listopadzie zeszłego roku, własnym kosztem swych Członków, urządził osobny zakład, w którym przysyłani do Komitetu żebracy, do czasu rozrządzenia nimi, mogą znajdować przytułek i schronienie. W statecznej troskliwości o dobro powszechne, pragnąc dopomagać działaniom pomienionego Komitetu, rozkazałem wydawać pod jego rozporządzenie, dla zasilenia jego środków, corocznie po dziesięć tysięcy rubli z Podskarbstwa Państwa, a urządzony przez Komitet zakład przyjmuje pod szczególną Moję opiekę.

Zostaje ku wam przychylnym.

Na autentyku Własną Jego Cesarskiej Mości ręką podpisano:

НИКОЛАЙ.

W S. Petersburgu.
18-go Marca 1838 roku.

— Zostający w obowiązku Irkuckiego Cywilnego Gubernatora, Rzeczywisty Radzca Stanu *Jewsiewjew*, na własną prośbę, z przyczyny zrujnowanego zdrowia, Najwyżej uwolniony ze służby, i Najłaskawiej rozkazano (11 Marca) być w obowiązku Irkuckiego Cywilnego Gubernatora. Rzeczywistemu Radzcy Stanu *Lewszinowi*.

— Duchownemu Członkowi Ewangelicko-Luterskiego Konsystorza Jeneralnego, Proboszczowi *Pauflerowi*, Najłaskawiej (13 Marca) rozkazano być Jeneralnym Super-Intendentem S. Petersburgskiego Okręgu Konsystoryalnego

рѣального Округа и Вице-Президентомъ С. Петербургской Провинціальной Евангелическо-Лютеранской Консисторіи.

— По засвидѣтельствованію Генераль-Губернатора, Генераль-Адъютанта Князя Долгорукова, объ отлично-усердной службѣ и трудахъ, состоящаго при немъ по особымъ порученіямъ, Надворнаго Совѣтника, Камергера Графа *Зубова*, Всемилостивѣйше пожалованъ онъ въ Коллежскіе Совѣтники.

— Государь Императоръ, въ 19-й день минув. Февраля, Высочайше повелѣть соизволилъ: открыть въ С. Петербургѣ, въ Маѣ будущаго 1839 года, выставку Россійскихъ мануфактурныхъ издѣлій, на основаніи установленныхъ правилъ, помѣщенныхъ въ Сводѣ Закон. Т. XI ст. 109—121. О такомъ Высочайшемъ повелѣніи, Г. Министръ Финансовъ, донесъ Правительствующему Сенату для надлежащаго онаго обнародованія, присовокупляя, что дальнѣйшія подробности, о времени присылки издѣлій на выставку, назначеніе маклеровъ для пріема оныхъ и проч., будутъ сообщены отъ Министерства Финансовъ чрезъ публичныя вѣдомости.

— Государю Императору благоугодно было пожаловать нѣкоторымъ Бурятскимъ родамъ Забайкальскаго Края знамена. Сіи знаки Высочайшей милости были присланы для выдачи по принадлежности, къ Верхнеудинскому Окружному Начальнику, Коллежскому Ассессору Протопопову. Торжество выдачи сихъ знаменъ происходило въ слѣдующемъ порядкѣ:

5-го Февраля, въ 10 часовъ утра, Чиновники г. Верхнеудинска, въ полной формѣ, собрались въ Совѣтъ Верхнеудинскаго Окружнаго Управленія, гдѣ хранились Высочайшія Грамоты и знамена, куда чрезъ полчаса прибыли родоначальники и тайши Селенгинскихъ Бурятъ, а на площади противъ Окружнаго Совѣта находилось Бурятское духовенство съ бубнами и трубами, множество Бурятскихъ всадниковъ. Тайши и родоначальники, по прибытіи въ Окружный Совѣтъ, пали ницъ предъ Высочайшими Грамотами и знаменами, лежавшими на столѣ, молились и цѣловали подписи Государя Императора. Благоговѣніе ихъ было невыразимо: они, казалось, видѣли самого Монарха, и съ трепетомъ поклонялись Грамотамъ. Потомъ начали прибавать знамена къ древкамъ съ высокими особеннымъ благоговѣніемъ; затѣмъ трое казачьихъ Офицеровъ понесли на площадь, на богатоубранныхъ бархатныхъ подушкахъ, Высочайшія Грамоты; за ними три унтеръ-офицера несли распущенныя знамена, за конми слѣдовали тайши и родоначальники, въ заключеніе, Окружной Начальникъ съ чиновниками. По выходѣ такимъ образомъ на площадь, представилась новая картина. Площадь покрыта была многочисленнымъ народомъ: старики, женщины и дѣти, всѣ шли смотрѣть на торжество, въ этомъ краѣ небывалое. Сама природа благопріятствовала этому торжеству: день былъ, при теплой погодѣ, совершенно ясный. На площади, по правую сторону, стояла въ строю Верхнеудинская военная команда, напротивъ конные Буряты, а на третьей сторонѣ ламы и прочее Бурятское духовенство. Грамоты и знамена были пронесены мимо солдатъ и Бурятской конницы: первые сдѣлали военную честь, а послѣдніе возглашали благодарственные клики къ Небу и Государю. Посреди площади Окружный Начальникъ прочелъ Грамоты, вручилъ ихъ и знамена родоначальникамъ, и затѣмъ сказалъ имъ, введенное на Монгольскій языкъ, привѣстіе въ слѣдующихъ словахъ: „Гг. родоначальники и почетные инородцы Селенгинскіе! Вручая вамъ знамена, Высочайше пожалованныя, я долженъ обратить ваше вниманіе на благоволеніе къ вамъ Всемилостивѣйшаго Государя нашего, Императора Всероссійскаго. Примите ихъ съ тѣмъ благоговѣніемъ, которымъ должны быть исполнены сердца каждого изъ васъ, къ священной Особѣ Всеавгустѣйшаго Монарха нашего. Мы Русскіе, вы иноплеменицы: но всѣ мы дѣти одного Отца, Отца великаго Царства Русскаго. Знамена эти должны сопровождать васъ и потомство ваше на ревностной службѣ отечеству, съ вѣрностію къ Престолу и исполненіемъ всего того, что къ пользѣ общей и благосостоянію вашему прикажетъ вамъ Правительство; и такъ поздравляю васъ съ Высокомонаршею милостію. Пожелаемъ Его священной Особѣ и всему Царскому Дому многія лѣта.“ Главнѣйшій тайша отвѣчалъ на сіе: „Благоволеніе къ намъ Всемилостивѣйшаго Государя нашего принимаемъ мы выше всякаго блага земнаго, и потому нѣтъ у насъ словъ выразить исполнѣ чувства наши къ Великому Монарху Русскому, на самомъ же дѣлѣ тогда докажемъ мы ревность и преданность къ Престолу и отечеству, когда потребуется надобность въ дѣйствительной службѣ нашей; тогда всякой изъ насъ, Буряты, за счастье сочтетъ пролить кровь свою и умереть за славу Россіи.“ Въ заключеніе раздалось гром-

и Vice-Prezydentem S. Petersburskiego Prowincjonalnego Konsystorza Ewangelicko-Luterskiego.

— На заswiadczenie Jenerał-Gubernatora, Jenerał-Adjutanta Xięcia *Dołhorukowa*, o odznaczającej się gorliwością służbie i pracach, zostający przy nim do szczególnych poleceń, Radzca Dworu, Szambelan Hrabia *Zubow*, Najłaskawiej mianowany Radzcą Kollegialnym.

— CESARZ Jego Mość, w dniu 19-m zeszłego Lutego, Najwyżej rozkazać raczył: utworzyć w S. Petersburgu, w Maju przyszłego 1839 roku, Wystawę Rossyjskich wyrobów rękodzielniczych, na podstawie ustanowionych prawideł, umieszczonych w Połączeniu Praw T. XI artykuły 109 — 121. O tym Najwyższym rozkazie, P. Minister Skarbu, doniósł Rządzącemu Senatowi dla należytego opublikowania, dodając, że dalsze szczegóły, o czasie przysyłania wyrobów na wystawę, naznaczenie maklerów do ich przyjęcia i t. d., Ministerjum Skarbu ogłosi przez gazety.

— CESARZOWI Jego Mości podobało się darować niektórym pokoleniom Buriatów kraju Zabajkalskiego znamiona. Znaki te Najwyższej łaski przysłane były dla wydania podług należytości, do Wierchneudyńskiego Naczelnika Okręgowego, Kollegialnego Assessora Protopopowa. Uroczystość wydania tych znamion odbywała się w porządku następującym:

Dnia 5 Lutego, o godzinie 10-tej z rana, urzędnicy m. Wierchneudyńska, w zupełnej formie, zebraли się do Rady Wierchneudyńskiego Zarządu Okręgowego, gdzie się znajdowały Najwyższe Dyplomaty i znamiona, dokąd w pół godziny przybyli naczelnicy pokoleń i Tajszowie Buriatów Selengińskich, a na placu przeciwko Rady Okręgowej znajdowało się Duchowienstwo Buriackie z bębнами i trąbami i wiele jeźdźców Buriackich. Tajszowie i naczelnicy pokoleń, po przybyciu do Rady Okręgowej, upadli na twarz przed Najwyższymi Dyplomatami i znamionami, na stole leżącymi, modlili się i całowali podpis CESARZA PANA. Ich pobożność i uszanowanie były niepodobne do opisania: zdawało się, że samego widzieli MONARCHĘ, i że drżeniem kłaniali się przed Dyplomatami. Potem zaczęto przybijać znamiona do drzewców ze szczególną wielką pobożnością; po czem trzej Oficerowie Kozacy nieśli Najwyższe Dyplomata na plac, na aksamitnych kosztownych poduszkach; za nimi trzej podoficerowie nieśli rozwinięte znamiona, za którymi postępował tajszowie i naczelnicy pokoleń, nakoniec, okręgowy Naczelnik z urzędnikami. Po wyjściu w tym porządku na plac, nowy przedstawił się obraz. Plac napełniony był licznym ludem: starcy, kobiety i dzieci, wszyscy szli patrzeć na uroczystość, w kraju tym niebywałą. Samo przyrodzenie sprzyjało temu obchodowi: dzień był ciepły i pogodny. Na placu, po prawej stronie, stała w szyku Wierchneudyńska Komenda wojskowa, naprzeciw Buriaccy jeźdźcy, a na stronie trzeciej Łamowie i dalsze duchowienstwo Buriackie. Dyplomata i znamiona przeniesione były przed żołnierzami i jazdą Buriacką: pierwsi oddali cześć wojskową, a ostatnia dziękczynne wydawała okrzyki do Nieba i CESARZA. Pośród placu Okręgowy Naczelnik przeczytał Dyplomata, oddał je i znamiona naczelnikom pokoleń, a potem powiedział im, przełożone na język Mongolski, powitanie w wyrazach następujących: „PP. Naczelnicy rodzin i znakomitsi nierodacy Sielengińscy! Oddając wam znamiona, Najwyżej darowane, powinieniem zwrócić waszą uwagę na łaskawość ku nam Najmilsiejszego MONARCHY naszego, CESARZA Wszech-Rossyi. Przyjmijcie je z tą pobożnością, jaką powinny być przejęte serca każdego z was, ku poświęconej Osobie Najjaśniejszego MONARCHY naszego. My jesteśmy Rossyianie, a wy innego plemienia: ale wszyscy jesteśmy dziećmi jednego Ojca, Ojca Wielkiego Cesarstwa Rossyjskiego. Znamiona te powinny towarzyszyć wam i waszym potomkom w gorliwej służbie ojczyźnie, z wiernością ku Tronowi, i wypełnieniem tego wszystkiego, co dla dobra powszechnego i dla waszego dobra Rząd wam rozkaże; a tak pozdrawiam was Wysoką łaską MONARCHY. Życzymy świętej Jego Osobie i całemu NAJJAŚNIEJSZEMU Domowi lat długich.“ Główny Tajsza odpowiedział na to: „Łaskawość ku nam Najmilsiejszego PANA naszego przyjmujemy nad wszystkie skarby ziemskie, i dla tego nie staje nam słów do zupełnego wyrażenia uczuć naszych ku Wielkiemu MONARSZEMU Ruskiemu, samą zaś rzeczą damy dowód gorliwości i poświęcenia się ku Tronowi i ojczyźnie wówczas, kiedy się okaże potrzeba rzeczywistej naszej służby; wtedy każdy z nas Buriat, będzie miał za szczęście przeleć krew swą i umrzeć za sławę Rossyi.“ Na zakończenie rozległo się grzmiące ура i modlitwa, odśpiewana przez Łamów Buriatskich za zdrowie CESARZA Jego Mości i całego NAJJAŚNIEJSZEGO Domu. Potym, w porządku wyżej opi-

кое ура и молитва, воспѣтая Бурятскими ламами за здравіе Государя Императора и всего Августѣйшаго Дома. Потомъ, въ вышеописанномъ порядкѣ, Грамоты и знамена были отнесены въ квартиру главнаго тайши, который далъ обѣдъ чиновникамъ съ задравными тостами Государю Императору и Императорской Фамиліи. (С. II.)

ИЗВЛЕЧЕНІЕ ИЗЪ ОТЧЕТА ПО УПРАВЛЕНІЮ ЦАРСТВОМЪ
ПОЛЬСКИМЪ СЪ 1829 ПО 1835 ГОДЪ.
(Окончаніе.)

IV. *Свѣдѣнія по части Высшей Счетной Палаты.*
Со времени учрежденія въ 1821 году Высшей Счетной Палаты, она представляет въ дѣйствіяхъ своихъ отчеты двухъ родовъ: въ первыхъ излагаются результаты окончательной за цѣлый годъ отчетности по всемъ Казначействамъ Царства, въ послѣднихъ дѣйствія Палаты вообще въ теченіе трехмѣсячнаго срока.

Отчеты первого рода представлены Палатою въ 1829 въ окончательномъ обрѣзизованіи счетовъ 1827, а съ тѣхъ поръ до 1835 года составлены отчеты за 1828, 1829 и 1830 годы, которые съ надлежащими объясненіями, повергнуты были на Высочайшее воззрѣніе.

Что касается до действий Палаты вообще, то въ 1828 году оставалось обревизовать ей 2928 отчетовъ. Съ тѣхъ поръ до 1 Января 1835 года, поступило на ревизію 8833, а съ присовокупленіемъ къ сему 1491 отчета за время мятежа, переданныхъ также на ревизію Счетной Палаты, число всѣхъ отчетовъ простиралось до 13,252. Изъ нихъ обревизовано 7651 отчетъ, такъ, что къ 1 Января 1835 года осталось нерассмотрѣнныхъ 5601 отчетъ. Значительность сего остатка объясняется прекращеніемъ действий Палаты во все продолженіе мятежа и непрерывнымъ въ то время накопленіемъ самыхъ дѣлъ. Съ тѣхъ поръ, число ежегодно ревизуемыхъ отчетовъ постоянно превышаетъ число вновь поступающихъ, такъ, что въ скоромъ времени ожидать можно окончательнаго разрѣшенія всѣхъ остающихся дѣлъ.

Сверхъ означенныхъ выше действий, Счетная Палата занималась:

1) Окончательнымъ разсмотрѣніемъ расчетовъ городскихъ суммъ за десять истекшихъ лѣтъ до 1830 года и такового же расчета за 1831 годъ.

2) Составленъ подробный отчетъ въ приходъ и расходъ казенныхъ суммъ съ 1828 по 1831 годъ включительно.

3) Исчисленіємъ всѣхъ убытковъ Царству Польскому мятежемъ нанесенныхъ, и наконецъ.

4) Изложеньемъ окончательной отчетности за 1832 годъ.

Изъ сего очерка дѣйствительнаго положенія дѣль Царства Польскаго видно, что важнѣйшія Государственныя установленія края, не взирая на послѣдовавшіе въ немъ перевороты, достигаютъ прежняго благосостоянія; что всѣ отрасли управленія восприимаютъ прежнюю дѣятельность; что оборотами Кредитнаго Общества и Польскаго Банка, денежныя дѣла жителей Царства получаютъ новую жизнь; что постепенно и постоянно изглаживаются всѣ слѣды мятѣжа, свергнувшаго край въ бездну злосчастія, и наконецъ, что не взирая на неисчислимыя затрудненія при настоящемъ положеніи дѣлъ неизбѣжныя, Казначейство Царства успѣло изыскать средства къ удовлетворенію всѣмъ потребностямъ края, не только не обременяя жителей, но оказавъ имъ еще послѣ претерпѣннаго разоренія, пособія всего на сумму свыше 66 милліоновъ злотыхъ.

Таким образомъ обезпечивается и на будущее время благосостояніе Царства Польскаго, тѣснымъ и неразрывнымъ соединеніемъ его съ Имперіею Россійскою. (О.Г.Ц.П.)

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

А в с т р і я.
Вѣна, 28-го Марта.

По официальнымъ известіямъ, въ слѣдствіе послѣдняго наводненія въ Пестъ, осталось только поврежденныхъ 1,146 домовъ, сильно поврежденныхъ 827, обрушилось 2,281 а изъ 327 остались только наружныя стѣны.— Книгиня *Меттернихъ* есть первая между дамами дворянскаго сословія, занимающимися составленіемъ музыкальнаго вечера вмѣстѣ съ фантовою лотереєю въ пользу потерпѣвшихъ отъ наводненія въ Пестъ и его окрестностяхъ. Отъ этой забавы надѣются получить отъ 20 до 30 т. флор. дохода. — Также во всѣхъ здѣшнихъ театрахъ даны будутъ представленія въ пользу потерпѣвшихъ убытки отъ разлитія Дуная въ Венгріи. Кромѣ города Песта 40 деревень подвергнулось несчастной судьбѣ.

— Слышно, что приведень въ исполненіе планъ

sany, Dyplomata i znamiona były odniesione do kwatery Głównego Tajszy, który dał obiad urzędnikom z wiwatowemi toastami CESARZA JEGO MOŚCI i CESARSKIEJ Familii. (P. P.)

WYCIĄG ZE ZDANIA SPRAWY Z DZIAŁAŃ ADMINISTRACYE
KRÓLESTWA POLSKIEGO W LATACH OD 1829 DO 1835.
(Dokończenie)

(Dokończenie).

1V. *Najwyższa Izba Obrachunkowa.*

Rapporta Izby Obrachunkowej, wedle przepisów organizacji ustanowionej w roku 1821, są dwojakiego rodzaju: jedne przedstawiają roczne obrazy przychodu i rozchodu funduszy krajowych, drugie z końcem każdego kwartału, wykazują ogólny postęp działań tej magistratury.

Co do pierwszych, ukończyła naprzód Izba w roku 1829, rezultat ostatecznej rachunkowości za rok 1827, a następnie, po 1835 r. wygotowała podobneż obrazy z lat 1828, 1829 i 1830, które wraz z postrzeżeniami, ustóp Tronu złożone zostały.

Co do ogólnego postępu w zwyczajnych czynności Izby, ten jest następujący. W roku 1828, pozostawało do załatwienia rachunków 2928; następnie do 1 Stycznia 1835 roku, przybyło do rewizyi 8,853, a dołączając do tego 1,491 rachunków z epoki rokосу, poddanych także rewizyi Izby Obrachunkowej, ilość wszystkich rachunków wynosiła do 13,252. Z tych załatwiono 7,651, tak, że do 1 Stycznia 1835 roku pozostało niezatłatwionych 5,601 rachunków. Zważając, jakiej przerwy doznała ta magistratura w czynnościach swych w roku 1831, i jak znacznie prac ta sama epoka jej przysporzyła, pozostałości tak znacznej dziwić się bynajmniej nie należy. Odtąd ilość corocznie zrewidowanych rachunków, przewyższa ilość przybywających, tak dalece, że wkrótce spodziewać się można uprzątnienia ostatecznego wszelkich zaległości.

Oprócz powyższych działań, ukończyła Izba Obra-
chunkowa:

1) Dziesięcioletni rezultat funduszków miast po koniec roku 1830 i podobnyż za rok 1831.

2) Szczegółowy obraz dochodów i wydatków funduszów Skarbowych od roku 1828, do 1831 włącznie.

3) Wyrachowała wszystkie straty, jakie podczas rokoszu kraj Królestwa poniósł. i naostatek.

4) Przygotowała ostateczny rezultat dalszej rachunkowości za rok 1852.

Z tego rysu istotnego położenia Królestwa, wi-
dzieć się daje, że najznakomitsze Instytucye kraju, po-
mimo zaszyłych w nim wstrząśnień, powracają do dawne-
go pomyślnego stanu; że wszelkie gałęzie administra-
cyi, odzyskują dawną swą czynność; że obroty Towa-
rzystwa kredytowego i Banku Polskiego, nadają nowe
życie spekulacyom pieniężnym mieszkańców; że stopnio-
wo i ciągle zacierają się wszystkie ślady rokосу, któ-
ry kraj, w toni nieszczęść pograżył; że nakoniec, po-
mimo nieodłącznych od obecnego stanu wielolicznych
trudności, Skarb Królestwa zdołał tylu potrzebom wy-
starczyć, nie tylko bez powiększenia na mieszkańców
ciężarów, lecz udzieliwszy im nawet po doznanych kłę-
skach wsparcia, wartości przeszło 66,000,000 złotych
polskich wynoszącego.

Tym sposobem przez ściśle i nierozzerwane połączenie go z Cesarstwem Rosyjskiem Królestwa Polskiego, pomysłny byt jego i nadal zabezpieczony został.
(G.R. K.P.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

A U S T R I A .

Wiedeń, 28 go Marca.

Według urzędowych doniesień, skutkiem ostatniej powodzi w Peszcie, zostało nienadwerżonych tylko 1,146 domów, 827 jest mocno uszkodzonych, zawaliło się 2,281, a z 327 pozostały tylko mury zewnętrzne. — Xiężna *Metternichowa* stanęła na czele Dam rodu szlacheckiego, które zajmują się daniem w salach redutowych wieczoru muzycznego w połączeniu z loteryą fantową, na korzyść uszkodzonych przez wylew wody w Peszcie i jego okolicy. Z tej zabawy spodziewają się 20 do 30 tysięcy złr. dochodu. — Na wszystkich teatrach tutejszych, dane będą przedstawienia na korzyść poszkodowanych przez wylew Dunaju w Węgrzech. Oprócz miasta Pesztu, 40 wiosek uległo niebezpieczeństwu przeznaczaniu.

— Słysząc, że przyszedł do skutku plan wystawie-
(1)

на счет постройки новой биржи, въ чемъ уже давно признана необходимость. Назначаютъ для сего площадь, на которой находится подземельная гостиница прозванная *elysium*.

— Рядкимъ явленіемъ, судя по нынѣшнему духу времени, почитаютъ здѣсь обстоятельство, что недавно въ одномъ знатномъ обществѣ, Папскій Нунцій и исправляющій дѣла Порты Оттоманской, оба составляли одну партію въ вистѣ.

— По донесеніямъ съ Востока, совершенно почти сгорѣлъ Турецкій городъ Брусса, лежащій въ Ходавендкярскомъ санджакѣ (въ южно-восточной Витиніи), прежняя столица Османскаго Пади-Шаха, имѣющая 46,000 жителей. Въ этихъ же извѣстіяхъ вовсе не упомянуто о смерти *Ибрагима-Паши*, а потому видно, что это было ложно. (G. C.)

Ф Р А Н Ц І Я.

Парижъ, 29-го Марта.

Газ. *Moniteur* извѣщаетъ, что Герцогиня Орлеанская уже 5-й мѣсяцъ беременна, пользуется совершеннымъ здоровьемъ.

— Палата Перовъ утвердила безъ преній, принятый Палатою представителей проектъ о пожизненномъ пенсіонѣ вдовы Генер. *Домениля* въ 3,000 фр.

— Вообще говорятъ, что Князь *Таллейранъ* покался и обратился къ вѣрѣ. Священникъ Б., пользующійся совершенною его довѣренностію, часто у него бываетъ. Время рѣшить, достовѣрны ли эти слухи.

— Гр. *Латуръ-Мобуръ*, бывшій до сего времени Посланникомъ въ Испаніи, назначенъ Посланникомъ въ Римъ, а Князь *Фесензакъ*, на его мѣсто въ Испанію.

— Кажется, что Правительство никого не назначить Чрезвычайнымъ Посланникомъ на коронацію Австрійскаго Императора, и что Г-въ *Румини*, Посланникъ нашъ въ Туринѣ, будетъ представителемъ Франціи во время коронаціи.

— Графиня *Секвиль* задержана по распоряженію судьи Г. *Легониде* и въ собственномъ ея экипажѣ отвезена въ Префектуру полиціи. Причина задержанія ея неизвѣстна.

— Мы уже сообщили полученные изъ Гаити извѣстія, столь же благопріятныя для Правительства, какъ и для Министерства; теперь помѣщаемъ здѣсь содержаніе политическаго и торговаго трактатовъ, заключенныхъ съ сею Республикою. — Французское Правительство, именемъ Короля и его преемниковъ, признаетъ Гаити самостоятельнымъ и независимымъ государствомъ. Обѣ стороны, заключившія договоръ, сохраняютъ навсегда между собою мирныя и дружественныя отношенія. Коммерческія отношенія будутъ изъяснены въ особомъ торговомъ трактатѣ, а до того времени торговля обѣихъ націй будетъ производиться на тѣхъ же правахъ, которыми пользуются державы, находящіяся въ дружественныхъ отношеніяхъ съ помянутыми государствами. Гаити обязывается выплатить Франціи 60,000,000 до 1863 года; то есть въ первые пять лѣтъ по 1½ мил. фр. ежегодно, во второе пятилѣтіе по 1,600,000 фр. въ 3-е по 1,700,000, въ 4-е по 1,800,000, въ 5-е по 2,400,000, наконецъ въ послѣдніе 5 лѣтъ, по 3 мил. фр. каждый годъ. Заключенные трактаты будутъ размѣнены въ Парижѣ, не болѣе какъ въ продолженіи 3-хъ мѣсяцевъ.

— Изъ Логроньи пишутъ отъ 17 Марта, что Ген. *Галенъ* сдѣлалъ вылазку изъ Вѣаны и разбилъ приближавшихся къ тому городу Карлистовъ.

— Новосформированный отрядъ Карлистовъ, состоящій изъ 8 батал. пѣхоты и 300 всадниковъ, выступилъ изъ долины Мена во внутреннія провинціи Испаніи.

— По распоряженію Королевы, Генераль *Латре* назначенъ Военнымъ Министромъ на мѣсто Ген. Караталы, который получилъ увольненіе.

— Ген. *Эуа* освобожденъ и совершенно выздоровѣлъ; 17 го ч. с. м. *Донъ-Карлосъ*, прибывъ въ Эстеллу, назначилъ его начальникомъ войскъ, расположенныхъ въ Бискай.

— Отрядъ Карлистовъ, назначенный въ Астурійскую экспедицію, овладѣлъ на штыкахъ мостовымъ укрѣпленіемъ и самымъ мостомъ чрезъ р. Эбро и опрокинулъ, защищавшій оное отрядъ Королевскихъ войскъ. Послѣ одержанія победы и переправы чрезъ Эбро, Ген. *Гуэргъ* возвратился въ главную квартиру *Донъ-Карлоса*.

— *Кабанеро* вторгнулся въ Кастилію съ 2-хъ-тысячнымъ отрядомъ и двинулся къ Сигуэнцѣ намереваясь занять большую дорогу изъ Сарагоссы въ Мадридъ, что заставляло ожидать нападенія на столицу.

— *Донъ-Карлосъ*, неопасаясь уже нападенія Королевскихъ войскъ, намеренъ пробыть нѣсколько времени въ Эстеллѣ. Одинъ изъ его Генераловъ, былъ 16 Марта подъ Вердуномъ въ Арагоніи. (O. G. C. P.)

нія новой гильды, чего потребуе отдавна już uznano. Przeznaczają dla niej plac, na którym znajduje się podziemna gospoda *Elysium* zwana.

— Do rzadkich tu zjawisk według teraźniejszego ducha czasu, uważają tę okoliczność, że niedawno w pewnym znakomitým towarzystwie znajdując się Nuncyusz Papieski i sprawujący interessa Porcy Otomańskiej, obadwa należeli do jednej partyi wista.

— Według doniesień, otrzymanych ze Wschodu, spaliło się prawie do szczytu miasto Turckie Brussa, położone w Sandżakacie Chodawendkjar (w południowo-wschodniej Bithynii), dawna stolica Padiszacha Osmanow, liczące 46,000 mieszkańców. — W tychże doniesieniach nie masz żadnej wzmianki o śmierci *Ibrahima-Baszy*, pokazuje się więc, że to była bajka. (G. C.)

F R A N C Y A.

Paryż, dnia 29 Marca.

Monitor donosi, że Xiężna *Orleańska* w dobrém znajduje się zdrowiu i jest już w piątym miesiącu ciąży.

— Izba parów przyjęła bez żadnych sporów, uchwalony przez Izbę Deputowanych projekt do prawa, przyznający dożywotnią pensyą 5,000 fr. wdowie po *Jenęrale Daumesnil*.

— Powszechnie mówią o religijném nawróceniu się Xięcia *Tallefrand*. Książę B. odwiedza go często i zupełną jego posiada ufność. O ile to jest prawdą, wyświeca okoliczności.

— Hr. *Latour-Maubourg*, dotychczasowy Poseł w Hiszpanii, mianowany został na miejsce zmarłego swego brata Posłem Francuzkim w Rzymie, a Xiążę *Fésensac*, Posłem w Madrycie.

— Zdaje się, że na koronacyę Cesarza Austriackiego, Rząd nasz żadnego nie wyszle nadzwyczajnego posła, i że na tej uroczystości znajdować się tylko będzie, jako reprezentant Francyi, P. *Rumigny*, nasz Poseł w Turynie.

— Hrabina *Secqueville* przytrzymana została, z rozkazu Sędziego P. *Legonidec* i we własnym odwiezieniu pojeździe do prefektury policyi. Opowiadach tego przytrzymania nic pewnego dowiedzieć się nie można.

— Donieśliśmy dawniej o nadeszłych wiadomościach z Hayti, które są nader pomyślne dla Rządu i Ministrów. Oto treść traktatów politycznego i finansowego, zawartych z tą rzecząpospolitą. Rząd Francuzki, w imieniu Króla i następców jego, uznaje Hayti za państwo samoistne i udzielne; stosunki pokoju i wiecznej przyjaźni trwać zawsze będą między układającymi się państwami; stosunki handlowe oznaczone będą osobnym traktatem; tymczasem handlujące stany obu narodów używać będą wzajemnie tych samych przywilejów i korzyści, jakie służą narodom, z którymi w najprzynajniejszych zostają te państwa stosunkach; Hajti zabezpiecza Francyi wynagrodzenie w ilości 60,000,000, summa ta wypłaconą będzie zupełnie do 1863 roku, to jest: przez pierwsze lat pięć po 1½ miliona fr., przez drugie po 1,600,000 fr., przez trzecie po 1,700,000 fr., przez czwarte po 1,800,000 fr., przez piąte po 2,400,000 fr., nakoniec przez pięć lat ostatnich po 3 miliony fr. Zawarte traktaty wymienione będą w Paryżu, najdalej w ciągu trzech miesięcy.

— Donoszą z Logrono, że w dniu 17 Marca, Jenerał *Van Hallen*, w wycieczce z Viany, pokonał Karolistów, którzy się do tego zbliżyli miasta.

— Nowa karolistowska wyprawa wyszła z doliny Mena do wnętrza Hiszpanii; składa się ona z 8 batalionów piechoty i ma 300 jeźdźców.

— Rozporządzeniem Królowej z dnia 19 Marca, Jenerał *Latre* mianowany został Ministrem Wojny, na miejsce Jenerała *Caratala*, który złożył swoje urzędowanie.

— Jen. *Eguia* wrócił do zdrowia i wolność odzyskał; 17 z. m. przybywszy do Estelli D. *Carlos*, poruczył mu dowództwo nad wojskiem biskajskiém.

— Wojska karolistowskie, przeznaczone do nowej wyprawy Asturyskiej, zdobyły bagnetami most na rzece Ebro i wzniesione przed nim okopy, wielką przyciem kłeską wojskom Królowej zadawszy. Po otrzymaném zwycięztwie i skutecznym przejściu przez Ebro, wrócił Jenerał *Guergue* do głównej kwatery D. *Carlosa*.

— *Cabanero* wkroczył do Kastylji, na czele 2,000 ludzi, i udał się w okolice Siguenzy; ma przytém zamiar osadzić bity gościniec, wiodący z Madrytu do Saragossy i tym sposobem zagrozić stolicy.

— D. *Carlos*, nie obawiając się już natarcia wojsk Królowej, zamysła czas niejaki zamieszkać w Estelli. Jeden z dowódców wojsk jego, *Tarraguel*, znajdował się 16 Marca pod miastem Verdun w Arragonii. (G. R. K. P.)

30-го Марта.

Ожидаютъ сюда Посланника Египетскаго Вице-Короля, который уполномоченъ ходатайствовать у дворовъ здѣшняго и Лондонскаго на счетъ признанія наслѣдства въ Египтъ, установленнаго *Мегмедомъ-Али* въ его потомствѣ.

— Здѣшняя полиція будто открыла заговоръ въ пользу Герцога Нормандіи, почему многіе задержаны.

— За нѣсколько дней прибыло въ Парижъ значительное число Карлистскихъ выходцевъ; присутствіе ихъ нѣсколько подозрѣвала полиція, посему издано распоряженіе, чтобы они были отъ Парижа не менѣе какъ въ разстояніи 20 миль.

— Пишутъ изъ Байонны отъ 27 Марта: „24-го ч. вечеромъ отплывшій изъ Сантандера пароходъ, доставилъ въ Ст. Себастьянъ извѣстіе, что между Генераломъ *Латре* и Карлистскою колонною, перешедшею 15 ч. при Зонсилло верхній Эбръ, произошло сраженіе. Между тѣмъ никакихъ о томъ подробностей еще неимѣется, но будто Генералы *Латре* и *Негри*, ранены. — Теперь несомнительно, что если *Донъ Діе-го де Леонъ* займется новою экспедиціею на правомъ берегу, тогда 30 баталіоновъ, которыми *Д. Карлосъ* можетъ распоряжаться по сию сторону Эбра, сдѣлаютъ нападеніе на Витторію и даже на Бильбао. — Навѣрное будто знаютъ, что *Эрро* опять вступить въ Министертво *Донъ-Карлоса*. — Въ Верѣ проходилъ слухъ, что Христиансы собирали въ Гернани войска. Они также подкрѣпили гарнизоны Ирунскій и Оярзунскій и намѣрены напасть на Карлистскую Андоинскую линію. Утверждаютъ, что солдаты отправленные изъ колонны *Пардинаса* и *Санса* въ Мадридъ, усердно занимаются укрѣпленіемъ столицы.“

— *Sentinelle des Pyrenées* отъ 27 Марта сообщаютъ: „Вторая Карлистская экспедиція подъ начальствомъ *Негри*, *Забала* и *Мерино* слѣдуетъ въ Эстремадуру, гдѣ она надѣется соединиться съ нѣкоторыми Мигуэлистскими войсками. Она при своемъ переходѣ чрезъ Эбро, будто взяла у Генерала *Латре* 300 плѣнныхъ и 200 чел. убила. 7-й и 10-й баталіоны 18-го ч. вышли изъ Наварры въ Гуэску. — Колонна *Рибера* получила отъ *Эспартеры* повелѣніе, въ самомъ скоромъ времени идти къ Эбро. — *Донъ-Карлосъ* находится еще въ Эстеллѣ.“ (A.P.S.Z.)

А н г л і я.

Лондонъ, 27-го Марта.

Подтверждается извѣстіе, что коронація Королевы будетъ происходить 21 ч. Іюня, при чѣмъ Министры совѣтовали ей, немедленно по коронаціи предпринять путешествіе въ Шотландію и Ирландію. Это весьма прекрасная мысль, ибо присутствіе Королевы цвѣтущей красотою молодости, можетъ произвести наилучшее впечатлѣніе.

— Для памятника, предполагаемаго соорудить *Вальтеръ-Скоту* въ Эдинбургѣ, собрано уже 7,000 фун. стер.

— Посланники пяти Державъ, принадлежащіе къ конференціи по Бельгійско-Голландскому дѣлу, часто собираются въ Министерствѣ иностран. дѣлъ.

— По закрытіи отверстія, которымъ вода ворвалась въ тунель, она уже столько вылита, что чрезъ нѣсколько дней опять начнется работы.

— Первая дивизія Гренадерской гвардіи предназначенной въ Канаду, отправилась сегодня изъ столицы въ Винчестеръ, гдѣ вступить на корабли; другіе отряды отправляются завтра и такъ далѣе по порядку. Правительственная сила въ Канадѣ состоятъ будетъ изъ 10,000 пѣхоты и 500 конницы съ бригадою артиллеріи, снабженною не только полевыми орудіями но даже конгреговыми ракетами и проч. Когда *Лордъ Дургамъ* прибывъ въ Канаду узнаетъ, что эта сила недостаточна, тогда немедленно послано будетъ изъ Англіи еще болѣе войска.

— Последнія извѣстія изъ Нью-Йорка отъ 3 Марта. Извѣстія на счетъ Канады такъ противурѣчны, что не стоитъ о нихъ упоминать. Только то несомнительно, что вообще жители въ Соединенныхъ Штатахъ благопріятствуютъ мятежникамъ и хотя тайнымъ образомъ, но въ такой степени, что если въ которомъ либо мѣстѣ Правительство Соединенныхъ Штатовъ разсѣетъ ихъ, они немедленно собираются въ другомъ съ помощію тамошнихъ гражданъ. (G. C.)

Н и д е р л а н д ы.

Гага, 1-го Апрѣля.

Здѣшніе журналы замѣчаютъ: „Въ нѣкоторыхъ Англійскихъ газетахъ уведомлено о постановленіи Лондонской Конференціи, по коему она будто несогласна почтять 24 статьи основаніемъ къ началу переговоровъ. Это однако не находится здѣсь никакого вѣроятія. Можетъ быть здѣсь, какъ полагаютъ, не получены еще донесенія на счетъ результата нашего при Конференціи поступка. Многіе полагаютъ

Дня 30-го.

— Jest tu spodziewany posłannik od Vice-Króla Egiptu, który ma pełnomocnictwo starać się u dworów tutejszego i londyńskiego o przyznanie następstwa w Egipcie, przez *Mehmeda-Ali* w potomstwie swego ustanowionego.

— Policja tutejsza miała odkryć jakiś spisek na rzecz *Xięcia Normandyi*, z którego powodu aresztowano wiele osób.

— Kilka dni temu, przybyła do Paryża znaczna liczba wychodniów Karolistowskich; obecność tychże zdawała się policji nieco podejrzana, wydano im więc rozkaz, aby nie znajdowali się bliżej Paryża, jak za obwodem najmniej 20 lieus.

— Donoszą z Bayonny pod 27 Marca: „Statek parowy, który d. 24 wieczorem wypłynął z Santander przywiózł do St. Sebastian wiadomość, że między Jenerałem *Latre* a kolumną Karolistowską, która d. 15 pod Soncillo przeprowiła się przez wyższy Ebr, zaszła bitwa. Tymczasem nie bliższego o tém wiadomo, jednak Jenerałowie *Latre*, i *Negri* mieli być ranieni. Pewnem jest teraz, że jeśli *Don Diego de Leon*, zajmie się nową wyprawą na prawym brzegu, 30 batalionów, któremi *Don Carlos* rozporządzać może z tej strony Ebru, uderzą na Vittorię, a nawet na Bilbao. — Mają wiedzieć z pewnością, że *Erro* znówu wejdzie do Ministeryum *Don Carlosa*. — W Vera biegła pogłoska, że Krystyniści koncentrowali wojska w Hernani. Wzmocnili także załogi w Irun i Oyarzun i zamierzają uderzyć na linię Karolistowską od Andoain. Zapewniają, że żołnierze, którzy z kolumny *Pardiñas* i *Sanz* posłani byli do Madrytu, gorliwie pracują około umocowania stolicy.“

— W *Sentinelle des Pyrenées* pod 27 Marca czytamy: „Druga wyprawa Karolistowska pod rozkazami *Negri*, *Zabala* i *Merino* udaje się do Estremadury, gdzie się złączyć spodziewa z niektórymi wojskami Miguelistowskimi. Podczas przeprawy za Ebr, miała zabrać Jenerałowi *Latre* 300 ludzi w niewolę i 200 zabiła. 7-my i 10-ty batalion wyszły d. 18 do Huesca. — Kolumna *Ribero* otrzymała rozkaz *Espartery*, ażeby w największym pośpiechu udała się ku Ebro. *Don Carlos* znajduje się jeszcze w Estelli.“ (A.P.S.Z.)

A N G L I A.

Londyn, dnia 27-go Marca.

Potwierdza się wiadomość, że Królowa odbędzie Koronacyą w d. 21 miesiąca Czerwca, przyczem doradzili jej Ministrowie, ażeby zaraz po koronacyi przedsięwzięła podróż do Szkocyi i do Irlandyi. Jest to pomysł bardzo trafny, bo obecność Monarchini wdziękami świeżej młodości jaśniejszej, może najlepsze sprawić wrażenie.

— Na pomnik, mający się wystawić dla *Waltera Skotta* w Edynburgu, zebrano już 7,000 f. szter.

— Posłowie pięciu Mocarstw, należących do konferencji w sprawie Belgicko-Hollenderskiej, zgromadzają się często w Ministeryum interesów zagranicznych.

— Po zatkaniu otworu, przez który woda dostała się do Tunelu, wypompowano ją już tak dalece, że za dni kilka rozpoczyna się znówu roboty.

— Pierwsza Dywizya Grenadyerów Gwardyi, przeznaczonych do Kanady, dziś wyruszyła ze stolicy do Winchester, gdzie wsiądzie na okręty; inne oddziały pójdą jutro i tak następnie z kolei. Potęga Rządowa w Kanadzie będzie wynosiła 10,000 pieszoty i 500 konnicy, z mocną brządalą artylleryi, opatrzonej nie tylko w działa polne, ale w granatniki, race kongrewskie i t. p. Gdy *Lord Durham*, przybywszy do Kanady, uzna, że ta siła jest niedostateczną, będzie natychmiast posłano więcej wojska z Anglii.

— Ostatnie doniesienia z New-Jork, są daty 3 marca. Doniesienia o Kanadach są tak sprzeczne, że niewarto o nich wspominać. To tylko jest rzeczą pewną, że ogół mieszkańców w Stanach Zjednoczonych sprzyja powstańcom i to tak dalece, lubo sekretnie, iż jeżeli w którym punkcie rozpędzi ich Rząd Stanow-Zjednoczonych, oni z pomocą obywateli, niebawnie zbierają się w drugim. (G. C.)

N I D E R L A N D Y.

Haga, dnia 1 Kwietnia.

Dzienniki tutejsze czynią następującą uwagę: „W niektórych gazetach Angielskich czytamy o postanowieniu Konferencyi Londyńskiej, podług którego ta nie chce uważać 24 artykułów za główną zasadę do rozpoczęcia układów. To jednak nie znajduje tu żadnej wiary. Bydź może, że tu, jak rozumiej, nieotrzymano jeszcze żadnych doniesień o wypadku naszego kroku, uczynionego przy Konferencyi. Wielu rozumie nawet,

даже, что ожидаемый отвѣтъ еще не будетъ полученъ и чрезъ нѣсколько дней, какъ потому, что Бельгія съ своей стороны дала отвѣтъ съ нѣкоторыми ограниченіями, такъ и потому, что Посланники разныхъ участвующихъ въ Конференціи Державъ, въ семь важномъ дѣлѣ требовали отъ своихъ дворовъ новыхъ инструкцій. Между тѣмъ Нидерландскій Посланникъ Баронъ *Фагель*, жившій здѣсь постоянно, готовъ немедленно по полученіи ожидаемыхъ извѣстій изъ Лондона, возвратиться во Французскую столицу, чтобы тамъ опять принять важную свою должность. (A.P.S.Z.)

Б Е Л Г І Я.

Брюссель, 25-го Марта.

Придворный курьеръ Витоика выѣхалъ съ депешами въ Лондонъ. Здѣшнія газеты утверждаютъ, что Правительство желаетъ сдѣлать нѣкоторые измѣненія въ извѣстномъ трактатѣ а именно, въ отношеніи Государственного долга, уступки нѣкоторой части Государства и свободного судоходства на р. Шельдѣ.

— Говорятъ, что начальникъ Нидерландскаго замка Лило, получилъ извѣстіе отъ Военнаго Министра, что замки Лидо и Лифкеншекъ, лежащіе надъ Шельдою, будутъ отданы Бельгійскому Правительству 10 Апрѣля с. г. (О. Г. Ц. И.)

И т а л і я.

Неаполь, 15-го Марта.

Король пользуясь прекрасною погодою, 12-го ч. отправился въ морской путь. Со времени отъезда Е. В-ва, который по официальному объявленію, предпринять въ намѣреніи осмотрѣть нѣкоторые пункты береговъ, увеличиваются странные слухи на счетъ сего происшествія. Немедленный также отъездъ нашего Министра полиціи Маркиза *Каретто* далъ поводъ къ слухамъ о заговорахъ и предстоящихъ печальныхъ происшествіяхъ. Нѣкоторые утверждаютъ, что онъ отправился въ Римъ, чтобы лично узнать о показаніяхъ и допросахъ, недавно арестованныхъ тамъ подозрѣваемыхъ по политическимъ дѣламъ и потому здѣсь съ большою строгостію дѣйствовать въ отношеніи тайныхъ обществъ, о которыхъ уже получены нѣкоторые свѣдѣнія и проч.

— Молодая супруга Принца Леопольда Графа *Сиракузскаго*, ожидаетъ немедленнаго разрѣшенія отъ бремени, но нѣсколько уже дней больна. Опасаются чтобы въ случаѣ несчастливыхъ родовъ, не произвело это худого вліянія на Королеву, которая также беременна.

Мессина, 15-го Марта.

Вчера вовсе неожиданно прибылъ сюда Е. В. Король на пароходѣ *Wenefrede* изъ Неаполя и выступилъ на берегъ среди восклицаній собравшагося народа. Всѣ любопытствуютъ, какая сему причина. Вѣроятнѣе всего то, что Монархъ своимъ присутствіемъ хочетъ ускорить исполненіе нѣкоторыхъ новыхъ постановленій въ уложеніи и управленіи Сициліи. Можетъ быть что объявлена будетъ конскрипція. Отсюда Е. Велич. намѣренъ отправиться въ Сиракузы а потомъ въ Палермо.

— Три уже дня мы имѣемъ здѣсь зиму, и наши горы или лучше сказать холмы, покрыты снѣгомъ; холодъ очень ощутителенъ, особенно послѣ прежней пріятной погоды. Если онъ далѣе продолжится, то можетъ причинить много вреда, такъ какъ произрастенія были самыя раннія и между прочими туовыя деревья уже покрыты листьями. (A.P.S.Z.)

П о р т у г а л і я.

Лиссабонъ, 14-го Марта.

Пока приступлено вчера къ обезоруженію баталіоновъ, принимавшихъ участіе въ волненіи, главный командиръ войска Г. *Авилесъ*, Виконтъ Регуэнго, издалъ къ нему прокламацію, въ которой преступленіе въ неповиновеніи и возмущеніи помннутыхъ баталіоновъ, приписываетъ безчестнымъ демагогамъ и тайнымъ агентамъ *Донъ Мигуэля*; притомъ упоминаетъ, что при нынѣшнемъ нарушеніи общественнаго спокойствія, невозможно собрать денегъ на уплату чиновникамъ и увѣряетъ, что наибольшая и наилучшая часть національной гвардіи, готова содѣйствовать сохраненію спокойствія. Городъ Оporto подобнымъ образомъ неоставитъ защищать Государствен. свободы и Королевы. — Новый Гражданскій Губернаторъ *Коста-Кабраль*, издалъ также прокламацію къ жителямъ Лиссабона. (G. C.)

Т у р ц і я.

Константинополь, 7-го Марта.

Таможенный тарифъ, на счетъ котораго догваривались столь долго, приведенъ наконецъ въ исполненіе между Франціею, Австріею и Россіею, отъ

же ожидаемая отвѣтъ jeszcze się kilka dni wstrzyma, tak dla tego, że Belgia ze swojej strony udzieliła odpowiedź z zastrzeżeniami, jak również dla tego, że posłowie różnych mających udział w konferencyi mocarstw, żądać mają nowych od swych dworów instrukcyj w tej ważnej rzeczy. Tymczasem Poseł Niderlandzki w Paryżu Baron *Fagel*, który nieustannie tu przebywa, jest w pogotowiu niezwłocznie po przybyciu niecierpliwie oczekiwanych wiadomości, powrócić z Londynu do stolicy Francuzkiej, dla objęcia tam ważnych swych obowiązków. (A.P.S.Z.)

B E L G I A.

Bruxella, 25 Marca.

Goniec gabinetowy Witoika wyjechał z depeszami do Londynu. Tutejsze dzienniki utrzymują, że nasz Rząd chce niektóre poczynić zmiany w układzie zawartym, z 24 artykułów złożonym. Główne zmiany nastąpić mają, co do długu narodowego, odstąpienia części kraju i wolnej na Skaldzie żegluga.

— Dowódzca Niderlandzki zamku Lillo, miał otrzymać wiadomość od Ministra Wojny, że oba zamki Lillo i Liefkenshoek, leżące nad Skaldą, mają być w dniu 10 Kwietnia oddane Rządowi Belgijskiemu. (G.R.K.P.)

W ł o c n y.

Neapol, 15-go Marca.

Król, korzystając z pięknej pogody udał się d. 12 t. m. na morską podróż. Od wyjazdu J. Kr. Mości, który, podług urzędowego doniesienia przedsięwzięty został w celu obejrzenia niektórych nadbrzeżnych punktów, mnożą się najdziwniejsze o tém wypadku pogłoski. Również nagły odjazd naszego Ministra Policyi *Marcheze del Caretto* dał powód do pogłosek o spiskach i o zagrażających smutnych wypadkach. Niektórzy utrzymują, że się udał do Rzymu dla powzięcia osobiście wiadomości o wyznaniach i śledztwie aresztowanych tam niedawno politycznych podejrzanych, ażeby potem postępować tu z tém większą surowością przeciwko istniejącym tajnym towarzystwom, o których powzięto śladu i t. d.

— Młoda małżonka Xięcia *Leopolda*, Hrabiego *Syrakuzy*, spodziewa się co chwila rozwiązania swej ciąży, ale jest od dni kilku cierpiącą. Obawiają się, aby na przypadek nieszczęśliwego potogu, nie sprawiło to przykrego wrażenia na Królowej, która jest także przy nadziei.

Messyna, 15 Marca.

Wczora zupełnie niespodzianie przybył tu z Neapolu J. Kr. Mość na statku parowym *Wenefrede* i wysiadł wśród radośnych okrzyków zgromadzonego na pobrzeżu ludu. Wszystkich umysły są natężone, co zjad nastąpi. Najpewniejszym jest, że Król swoją obecnością chce ułatwić przeprowadzenie do skutku niektórych nowych postanowień w ustawie i zarządzie Sycylii. Może być, że się ogłosi konskrypcya. Zjad udać się ma J. K. Mość do Syrakuzy, a potem do Palermu.

— Od trzech dni mamy tu zimę, a góry nasze albo raczej pagórki, pokryte są sніgiem; zimno jest bardzo dokuczające, szczególnie po ciągłej dotychczasowej przyjemnej pogodzie. Dłuższe takiego stanu trwanie, mogłoby zrządzić wielkie szkody, gdyż roślinność była bardzo wczesną, a między innemi drzewa morwowe już się odziały liśćmi. (A.P.S.Z.)

P O R T U G A L I A.

Lisbona, d. 14 Marca.

Nim dnia wczorajszego przystąpiono do rozbrojenia batalionów, w zaburzeniu udział mających, naczelny dowódzca wojska P. *Avilez*, Vice-Hrabia Reguengo, wydał do tegoż odezwę, w której winę niekarność i burzliwość w wspomnianych batalionach, przypisuje niegodziwym demagogom i tajnym Agentom *D. Miguela*; przypomina zarazem, że przy teraźniejszym naruszeniu spokojności publicznej, niepodobna zebrać pieniędzy na opłacenie urzędników, i zapewnia, że najlepsza oraz największa część Gwardyi Narodowej, jest za utrzymaniem porządku. Miasto Oporto nieomieszka podobnież bronić swobod krajowych i Królowy. — Nowy Gubernator Cywilny *Costa Cabral*, wydał także odezwę do mieszkańców Lishony. (G. C.)

T u r c y a.

Konstantynopol, d. 7 Marca.

Taryffa celna, względem której układano się tak długo, przysła nareszcie do skutku między Francją, Austryą i Rosyą, przez co stosunki handlowe zna-

чего значительно будутъ облегчены торговля отно-
шенія.

— Опасенія причиненныя въ Диванѣ движеніями *Ибрагима* - Паши въ Сиріи, чрезвычайно увеличи-
лись, по полученіи извѣстія изъ Алеппо, что онъ у-
чредилъ главную свою квартиру на Евфратѣ и пред-
полагалъ съ наступающею весною выйти съ 25 ты-
сячами чел. На вопросъ Порты по сему предмету,
исправляющій Египетскія дѣла отвѣчалъ, что вой-
ско это не назначено, какъ полагали противу Багда-
да, но противу Арабовъ въ краѣ Геджаскомъ и Ге-
манскомъ, ибо *Мехмедъ Али* наскучивъ неудачны-
ми экспедиціями чрезъ Черное море, поручилъ свое-
му сыну отправиться въ Аравію по Сѣверной сто-
ронѣ вдоль Евфрата.

— Персидскій Посланникъ имѣлъ у Султана ау-
дѣнцію, и поднесъ ему собственноручное письмо
своего Шаха. Частыя совѣщанія Персидскаго По-
сланника съ Министромъ иностранныхъ дѣлъ, по-
крыты до сихъ поръ тайною, однако многіе дога-
дываются, что тутъ дѣло о совмѣстномъ дѣйстви
противу *Мехмеда-Али*, коего обращеніе, можетъ быть
вредно обѣимъ странамъ, т. е. Персіи и Турціи.—
Вооруженія въ здѣшнемъ портѣ, производятся съ
нѣкотораго времени съ необыкновенною дѣятельно-
стію; кажется, что Порты имѣетъ здѣсь въ виду про-
исшествія въ Сиріи, откуда полученныя извѣстія
подтверждаютъ возстаніе Друзовъ противу Египет-
скаго войска, притомъ увѣдомляютъ о мятежныхъ
происшествіяхъ въ нѣкоторыхъ другихъ провинціяхъ.

— Такъ какъ *Мехмедъ Али* издалъ недавно рас-
поряженіе, на счетъ пониженія курса Султанскихъ
денегъ въ странахъ состоящихъ въ его управленіи,
то Порты очень обижена такимъ поступкомъ, и
даже почитаетъ его явнымъ непріятельскою выход-
кою. (G. C.)

МЕТЕОРОЛОГІЯ.

Стужа нынѣшней зимы въ разныхъ странахъ Европы.

Старожилы давно не запомнятъ такой суровой
зимы, какова нынѣшняя, и жестоки стужа, кото-
рыми ознаменовалось начало 1838 года, достойны быть
отмѣченными въ лѣтописяхъ метеорологій. Декабрь
мѣсяцъ былъ не слыхомъ холодный, исключая Рос-
сіи, гдѣ довольно сильныя морозы начались еще о-
сенью. Засуха, которою сопровождалось это время
года, по большей части дождливое, произвела раз-
личныя послѣдствія на двухъ оконечностяхъ Евро-
пы. На югѣ, земля отъ жаровъ превратилась въ пыль,
тогда какъ на сѣверѣ она окаменѣла отъ морозовъ.
По недостатку снѣга въ началѣ зимы, санный путь,
который сокращаетъ разстоянія въ Имперіи, долго
не могъ установиться. Сухой морозъ, отъ 22 до 24°,
оковалъ рѣки толстымъ слоемъ льда и придавъ землѣ
твердость гранита.

Отъ льдистыхъ береговъ Невы, этотъ сухой
морозъ былъ перенесенъ сѣвернымъ вѣтромъ къ бе-
регамъ Чернаго Моря; но, перелетая чрезъ дельты
большихъ рѣкъ, онъ напитался влажностію, которая
пала холоднымъ и густымъ туманомъ на обѣихъ бере-
гахъ Босфора и въ Архипелагѣ. За туманами слѣдовали
снѣгъ и морозъ, холодъ усилился до такой степени,
что вода замерзала на пароходахъ, во время переезда изъ
Смирны въ Константинополь. Однако эти холода, при-
несенные съ сѣвера, ослабели на берегахъ Средизем-
наго Моря, и только отъ столкновенія ихъ съ умѣ-
ренной температурою произошли перемежающіеся вѣ-
тры, отъ которыхъ потерпѣло мореплаваніе. Этимъ
заклучился первый періодъ стужи, который, по на-
стоящему, принадлежитъ еще къ 1837 году.

Было ли это предзнаменованіемъ послѣдовавшихъ
за тѣмъ холодовъ, и наоборотъ, нынѣшняя стужа есть
ли послѣдствіе суровой осени? Вопросъ этотъ мо-
жетъ быть отчасти объясненъ слѣдующими наблю-
деніями: 5-го Января цѣпь Альповъ покрылась глу-
бокимъ снѣгомъ, какой не выпадаетъ въ самые же-
стокие морозы; долины Швейцаріи, также Верхнихъ
и Нижнихъ Альповъ, были имъ засыпаны, равно бе-
рега Роны, Луары и Сены, до самаго Буржа. На
Рейнѣ, мѣсто снѣга заступалъ густой и тяжелый ту-
манъ, который опустился по этой рѣкѣ въ Англію,
и покрылъ Лондонъ густымъ мракомъ, прервавшимъ
сообщеніе на улицахъ въ четыре часа по полудни;
между тѣмъ, по теченію Дуная, снѣгъ прекратился
у самой подошвы Альповъ.

6-го Января вечеромъ, по прекращеніи снѣга,
начался сильный морозъ, который дошелъ наконецъ
до 15°. Въ этотъ же день, въ Женевѣ термометръ
стоялъ при 20° холода. Теперь посмотримъ, какъ
велика была стужа въ Альпійскихъ Горахъ.

Въ полуденной части, по теченію Роны, тем-
пература была такая же, какъ и въ Валенсѣ. Снѣгъ
пошелъ 10-го; Рона стала въ Авиньонѣ 14-го, а въ
Арлѣ 15-го числа. Въ этотъ день холодъ достигъ наи-
большей степени, и представляетъ намъ слѣдующую

чрезвычайно удобную бѣду.

— Обавя, справленая въ Диванѣ черезъ порученія
Ибрагима-Базы въ Сиріи, повѣсьзала сѣ надзвычай-
но гдѣ отримано вѣдомость з Алеппу, и з тензѣ за-
лозытъ свѣ главнѣ кватерѣ надъ Евфратомъ и замierzatъ
з надходзѣцѣ вѣоснѣ wyruszycъ на czele 25 тysiѣcznego
wojska. Na zapytanie Porty w tej mierze, odpowie-
dział sprawujacy interessa Egiptskie, że to wojsko nie
jest przeznaczone przeciw Bagdadowi, jak mniemano,
ale przeciwko Arabom w kraju Hedžas i Yemen, albo-
wiem *Mehmed - Ali*, irażony złem powodzeniem wy-
praw przez Czerwone morze, polecił synowi swemu
ażeby udał się do Arabii ze strony północnej wzdłuż
Eufratu.

— Poseł Perski miał posłuchanie u Sułtana, które-
mu oddał własnoręczny list swojego Szacha. Często
konferencye Posła Perskiego z Ministrem interesow
zagranicznych, są dotąd pokryte tajemnicą, dorozumie-
wa się przecież wiele osób, że idzie tu o wspólne dzia-
łanie przeciwko *Mehmedowi - Alemu*, którego postępo-
wanie obudwóm krajom, to jest: Turcyi i Persyi, za-
grożać może. — Uzbrajania w porcie tutejszym, dzieją
się od pewnego czasu z niezwykłą żywością; zdaje się,
że Porta ma tu na celu wypadki w Sиріи, z kąd otrzy-
mane doniesienia potwierdzają powstanie Druzow prze-
ciwko wojsku Egiptskiemu, donoszą oraz o burzliwych
zajściach w kilku innych prowincjach.

— Ponieważ *Mehmed - Ali* wydał niedawno rozpo-
rządzenie, zniżające kurs monety Sułtańskiej, w kra-
jach pod jego zarządem zostających, Porta przeto zo-
stała mocno tѣm postąpieniem obrażona, uważa je na-
wet za jawny krok nieprzyjacielski. (G. C.)

МЕТЕОРОЛОГІЯ.

Мрозы тѣразнѣеішей зимы въ разныхъ краяхъ Европы.

Найстари люди не паміѣтаѣ такъ цѣзкеіей зимы,
какъ быа тѣразнѣеіша. Okropne mrozy, któremi ozna-
mionowany został początek 1838 roku, godne są, ażebь
były zapisane do kronik Meteorologii. Grudzień nie
bardzo był zimny, oprócz Rosyi, gdzie dość mocne mrozy
zaczęły się jeszcze w jesieni. Upały i mrozy, które
panowały w tej porze roku, po większej części dździ-
stego, wywarły różne skutki na dwóch krańcach Eu-
ropy. Na południu, ziemia od upałów w pył się za-
mieniła, wówczas kiedy na północy skamieniała od mro-
zow. Z przyczyny niedostatku śniegu na początku zi-
my, droga saanna, która skraca komunikacje w Cesar-
stwie, długo niemogła się ustalić. Goły mroz, od 22
do 24°, okuł rzeki grubą warstwą lodu i nadał ziemі
twardość granitu.

Od lodowatych brzegow Newy, mroz ten półno-
cnym wiatrem przeniesiony został ku brzegom Morza
Czarnego; ale przelatując przez łożyska rzek wielkich,
naciągnął wilgoci, która w zimnej i gęstej mgie spadła
na obu brzegach Bosphoru i na Archipelagu. Po mgie
nastąpił śnieg i mroz, a zimno do tego wzmożło się sto-
pnia, że woda zamarzała na statkach parowych, w cza-
sie żeglugi ze Smirny do Konstantynopola. Jednakże
te zimna, z północy przyniesione, umniejszyły się na
brzegach Morza Śródziemnego, i tylko od ich starcia
się z temperaturą umiarkowaną nastąpiły wiatry prze-
mienne, od których ucierpiała żegluga. Na tѣm za-
kończył się pierwszy peryod zimna, który należy je-
szcze do roku 1837.

Azali to było znakiem nastąłych potѣm mrozow,
albo przeciwnie, czy zimno następne jest skutkiem su-
rowej jesieni? Pytanie to może byдъ poczęści obja-
śnione następującymi postrzeżeniami: 5-go Stycznia łań-
cuch Alp okrył się głębokim śniegiem, jaki w najwię-
ksze niewypada mrozy; doliny Szwajcaryi, jako też Alp
Górnych i Dolnych, były nim zasypane do brzegow Ro-
danu, Loary i Sekwany, i aż do Bourges. Nad Renѣm
miejsce śniegu zastąpiła gęsta i ciężka mgła, która spu-
ściła się tą rzeką do Anglii, i okryła Londyn ciem-
nym pomrokiem, który przerwał komunikacje na u-
licach o godzinie czwartej z południa; tym czasem, po-
nad Dunajem, śnieg ustał u samego Alp podnoża.

Dnia 6-go Stycznia wieczorem, po ustaniu śniegu,
zaczął się mocny mroz, który doszedł nakoniec do 15°. Dnia tegoż, w Genewie termometr wskazywał 20° zi-
mna. Teraz obaczemy, jak wielkie było zimno w gó-
rach Alpejskich.

W części południowej, ponad Rodanem, tempera-
tura była takaż, jak i w Valancay. Śnieg zaczął pa-
dać 10-go; Rodan stanął pod Awinionem 14, a w Arles
dnia 15-go. W dniu tym zimno największego doszło
stopnia, i okazuje nam następujące stopniowanie ter-

термометрическую лѣстницу по теченію Роны: Женевы 20°, Лионъ 15°, Валансе 10°, Аваньонъ 8°, Арль 7°, Марсель 5°. Примѣчательно, что Рона не иначе становится, какъ при 12°.

На западномъ склонѣ Альповъ, стужа отличается другимъ характеромъ: 9-го числа, на Луарѣ, термометръ опустился до 7° въ Нантъ; вся окрестность его была покрыта снѣгомъ и льдомъ. По водамъ Луары шелъ ледъ и стужа достигла 19°. Термометрическая лѣстница этого дня, въ сравненіи съ лѣстницею Роны, шла наоборотъ: Нантъ 19°, Туръ 15°, Буржъ 12°, Муленъ 9°, Пуи 7°. Такимъ образомъ, стужа, соседняя съ Альпійскихъ Горъ къ Океану, восходитъ снова отъ Океана къ Альпамъ.

По теченію Сены, стужа почти была такая же, какъ и на Луарѣ; только она распространилась гораздо далѣе: 8-го числа выпалъ глубокой снѣгъ; 9-го, въ Парижѣ, термометръ стоялъ при 8° мороза въ четыре часа утра. На поморьѣ стужа была еще сильнѣе; въ Дюркирхенъ было 11½; въ Лондонѣ, вода замерзала внутри домовъ. Ночью съ 10-го на 11-е число, неизмеримое количество выпавшаго снѣга задержало почту, шедшую изъ Кале въ Парижъ. Слѣдствіемъ этого холода былъ пожаръ Лондонской Биржи, происшедшій 11-го числа, при которомъ вода замерзала въ трубахъ. Темза, Сомма и Сена покрываются огромными льдинами, и наконецъ замерзаютъ до такой степени, что въ нѣкоторыхъ мѣстахъ переѣзжали по льду въ телегахъ. Стужа увеличивается до 20-го Января. Термометрическая лѣстница, въ ночи съ 19-го на 20-е число была слѣдующая: Лондонъ 19°, Гавръ 16°, Парижъ 12°, Маленъ 9°, Осеръ 7°; — почти то же, что и по теченію Луары.

Въ сѣверной части, по теченію Роны, Мааса и Шельды, стужа началась нѣсколько позже. На двухъ послѣднихъ рѣкахъ плаваніе прекратилось 11-го числа; въ Рурмондѣ и Антверпенѣ, по причинѣ льдинъ. На Рейнѣ появляется 13-го числа, а 16-го, рѣка эта стала въ Мангеймѣ. Стужа достигла наибольшей степени въ ночи съ 16-го на 17-е. Сильнѣйшій морозъ, какъ и на западѣ, былъ на поморьѣ, и, по мѣрѣ приближенія къ Альпамъ, становился слабѣе: въ Миддельбургѣ, при впаденіи Шельды, 19°, въ Антверпенѣ 16°, въ Брюсселѣ 14°, въ Кобленцѣ 13°, въ Мангеймѣ 12°, въ Страсбургѣ 9°, въ Констанцѣ 8°.

На восточной сторонѣ, по теченію Дуная, въ Венгріи, снѣгъ выпалъ, 9-го числа, глубиною въ одинъ метръ. Повыше Венгріи, при верховьяхъ Дуная, вмѣсто снѣга шелъ проливной дождь, отъ котораго растаяли снѣга и льды на покатохъ Альповъ, отъ чего рѣки выступили изъ береговъ и причинили опустошительное наводненіе, особенно въ Венгріи. Это наводненіе, или скорѣе, дожди, которые произвели его, были причиною ослабленія стужи; отъ которой восточная часть страны почти вовсе была избавлена.

Вообще стужа вездѣ продолжалась постоянно до 20-го числа. Въ этотъ день, послѣ оттепели на Ронѣ, холодъ началъ уменьшаться.

Въ западной части оттепель наступила не ранѣе, какъ 24-го числа. Примѣчательно, что она началась на поморьѣ и оттуда распространилась до Альповъ.

Изъ приведенныхъ наблюденій можно сдѣлать слѣдующіе выводы.

Теплые вѣтры Средиземнаго Моря обратили назадъ стужу, пришедшую съ Сѣвера и отъ Альповъ. Въ самомъ дѣлѣ, хотя острова этого моря, а равно Италія и Испанія подвержены вліянію температуры Альповъ, но они не испытали сильной стужи. Замѣчено также, что на берегахъ Прованса и Лангедока, не смотря на замерзшую Рону, термометръ стоялъ при 5° выше нуля. Обстоятельство это надобно приписать восточнымъ вѣтрамъ, которые постоянно боролись съ сѣверными, сходящими съ Альповъ чрезъ долину Роны. Только по временамъ сѣверный вѣтеръ, на короткое время, одерживалъ верхъ надъ восточнымъ; но чаще всего, столкновение ихъ производило сѣверо-восточный вѣтеръ, при которомъ шелъ снѣгъ, смѣшанный съ дождемъ.

Океанъ не производилъ столь сильнаго вліянія на стужу Альповъ, какъ Средиземное Море; напротивъ, онъ усиливалъ ее и переносилъ въ Англію. Надобно здѣсь припомнить, что до 15-го градуса широты простирается жаркій поясъ, съ 15-го по 55° лежитъ умеренный, а съ 55° по 65° холодный. Кажется, что западный склонъ Альповъ, находящійся въ умеренномъ поясѣ, былъ подъ вліяніемъ сухой сѣверной стужи, потому что вѣтры, господствовавшіе тамъ въ холодное время, были тѣ же, что и въ Провансѣ: NW и WNW; но они были причиною противоположныхъ слѣдствій, потому что восточный вѣтеръ приносилъ съ собою влажный холодъ Альповъ, а съ сѣверными вѣтрами наступалъ сухой Русскій морозъ. (Сѣверная Пела.)

метрические понад Роданомъ: Женевы 20°, Лионъ 15°, Валансѣ 10°, Авеніонъ 8°, Арль 7°, Марсалья 5°, Годна́ jest uwagi, że Rodan nie inaczej marznie, jak przy 12 stopniach.

Na zachodniej Alp pochyłości, zimno odznacza się innym charakterem: dnia 9-go, nad Loarą, termometr spadł do 7° w Nantes; cała okolica okryta była śniegiem i lodem. Loarą płynęła kora, a mroz doszedł do 19°. Stopnie termometryczne dnia tego, w porównaniu do stopniow nad Rodanem, szły przeciwnie: Nantes 19°, Tours 15°, Bourges 12°, Moulins 9°, Puy 7°. Tym sposobem, zimno, zeszło z gór Alpejskich ku Oceanowi, idzie znowu od Oceanu ku Alpom.

Ponad Sekwaną, zimno było prawie takie, jak i nad Loarą; tylko się nierównie dalej rozciągnęło: dnia 8-go wypadł śnieg głęboki; 9-go termometr skazywał w Paryżu o czwartej z rana 8° mrozu. Ponad morzem zimno było jeszcze większe; w Dürkirchen było 11½; w Londynie woda zamrzawała w domach. W nocy z dnia 10-go na 11-ty, nadzwyczajna ilość wypadłego śniegu wstrzymała pocztę, idącą z Galais do Paryża. Skutkiem tego zimna był pożar giełdy Londyńskiej, zdarzony dnia 11-go; przyczem woda marzła w sikawkach. Tamiza, Sounna i Sekwana ogromną okrywają się krą, i nakoniec zamarzają do tego stopnia, że w niektórych miejscach przejeżdżano przez lod w powozach. Zimno powiększa się do 20 Stycznia. Stopnie termometryczne w nocy z dnia 19-go na 20-ty, były następujące: Londyn 19°, Hawr 16°, Paryż 12°, Melun 9°, Osier 7°, — prawie tak, jak ponad Loarą.

W części północnej, ponad Rodanem, Mezai Skaldą, zimno zaczęło się nieco później. Na dwóch ostatnich rzekach żegluga ustała dnia 11-go; w Ruremondzie i Antwerpji, z przyczyny kry. Na Renie pokazuje się dnia 13-go, a 16-go, rzeka ta stanęła pod Mannheimem. Zimno do najwyższego doszło stopnia w nocy z dnia 16-go na 17-ty. Największy mroz, jak i na zachodzie, był w bliskości morza, i w miarę zbliżania się do Alp, stawał się słabszym: w Middelburgu, nad ujściem Skaldy 19°, w Antwerpji 16°, w Bruxelli 14°, w Koblenz 13°, w Mannheimie 12°, w Straßburgu 9°, w Konstancyi 8°.

Na wschodniej stronie, ponad Dunajem, w Węgrzech, śnieg wypadł dnia 9-go na jeden metr głębokości. Wyżej Węgier, u źródeł Dunaju, zamiast śniegu, padał deszcz ulewny, od którego stopniał śnieg i lody na pochyłości Alp; przez co rzeki wylały i okropne zrządziły spustoszenia, szczególnie w Węgrzech. Rozlew ten wody, albo raczej deszcze, które go zrządziły, były przyczyną zmniejszenia się zimna, od którego wschodnia część kraju zupełnie prawie była wolną.

Wogólności mrozy wszędzie statecznie trwały do dnia 20-go. W dniu tym, po odwilży nad Rodanem, zimno zaczęło się zmniejszać.

W zachodniej części odwilż nastąpiła nie raniej, jak dnia 24-go. Godnem jest uwagi, że się ta zaczęła na pomorzu, a ztamtąd do Alp się rozciągnęła.

Z przytoczonych postrzeżeń można uczynić wniośki następujące:

Ciepłe wiatry morza Śródziemnego zwróciły назад zimno, które przybyło z północy i od Alp. W samej rzeczy, chociaż wyspy tego morza, jako też Włochy i Hiszpania wystawione są na wpływ temperatury Alpów, jednakże niedośnały mocnych mrozów. Postrzeżono także, że na brzegach Prowancyi i Langwedocyi, pomimo tego, że Rodan był zamrznięty, termometr skazywał 5° ciepła. Okoliczność tę trzeba przypisać wiatrom wschodnim, które nieustannie mocowały się z północnymi, wiejącemi od Alp przez dolinę Rodanu. Niekiedy tylko wiatr północny, na czas krótki, brał górę nad wschodnim; ale najczęściej sparcie się ich tworzyło wiatr północno-wschodni, który sprowadzał śnieg z deszczem zmieszany.

Ocean nie czynił tak mocnego wpływu na mrozy Alpów, jak morze Śródziemne, ale przeciwnie powiększał zimno i do Anglii przenosił. Trzeba tu namienić, że do 15-go stopnia szerokości rozciąga się strefa gorąca, od 15-go do 55° leży umiarkowana, a od 55° do 65° zimna. Zdaje się, że zachodnia Alp pochyłość, leżąca w strefie umiarkowanej, była pod wpływem suchego zimna północnego; dla tego, że wiatry, które tam panowały w czasie zimnym, były też same, co i w Prowancyi: NW i WNW; ale były one przyczyną przeciwnych skutków dla tego, że wiatr wschodni przynosił z sobą zimno Alp wilgotne, a przy wietrze północnym następował suchy mroz Ruski. (Pszczola Północna.)